

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра педагогіки та суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ І. М. Петренко
(підпис)

«28» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«Історія українського державотворення»
освітня програма/ спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська <small>(назва)</small>
спеціальність	035 Філологія <small>(код, назва спеціальності)</small>
галузь знань	03 Гуманітарні науки <small>(код, назва галузі знань)</small>
ступінь вищої освіти	бакалавр <small>(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)</small>

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена й рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри педагогіки та суспільних наук
Протокол засідання кафедри від 28 червня 2023 р., № 11.

Полтава – 2023

Укладач програми:

Петренко І.М. – д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
спеціальності 035 Філологія

ступеня бакалавра

к. філол. н., доцент

Н. С. Сухачова

30 червня 2023 р.

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни	6
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів.....	24
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	26
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	27

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни «Історія українського державотворення»

Місце в структурно-логічній схемі підготовки – після вивчення навчальної дисципліни: – Університетська освіта.
Мова викладання – українська
Статус дисципліни – обов’язкова
Кількість кредитів за ЄКТС - 3.
Курс/семестр вивчення – 1/1
Денна форма навчання:
Кількість годин: – загальна кількість - 90; - семестр – 1
- лекції: 16
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 20
- самостійна робота: 54
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): екзамен
Заочна форма навчання:
Кількість годин: – загальна кількість: - 90; - семестр - 1
- лекції: -6
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: -6
- самостійна робота: -78
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): - екзамен

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Метою вивчення дисципліни «Історія українського державотворення» є формування у студентів державницького мислення, розуміння об'єктивного ходу і закономірностей суспільного розвитку, політичної культури; вироблення у студентів навичок роботи з джерелами і літературою, наукового дослідження проблеми, а також вміння чітко і переконливо викладати свої думки; виховання у студентів національної свідомості, почуття патріотизму, державницького підходу до аналізу суспільних проблем.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти студент
<ul style="list-style-type: none"> • ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати (ПР2); • розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства (ПР4); • співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо (ПР5). 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК1); • здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. (ЗК2); • здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК6); • здатність проведення досліджень на належному рівні (ЗК13).

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль I

Зародження, становлення та розвиток української державності

Тема 1

Тема 1. Княжий період українського державотворення.

Періодизація історії державності на землях України. Основні навчальні та наукові джерела історії державності на землях України. Становлення українського етносу. Найдавніші державні утворення на землях України. Становлення і розвиток державності у східних слов'ян. Політично-правові інститути Київської Русі (IX-XII ст.). Галицько-Волинське князівство (XII-XIV ст.). – продовжувач державницьких традицій Київської Русі.

Тема 2

Державотворчі процеси на українських землях за часів Великого Литовського князівства та Речі Посполитої в XIV - XVI ст.

Процес входження і становище українських земель у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемантійського. Зростання політичної могутності Великого князівства Литовського. Політика литовських князів на українських землях. Суспільно-політичний устрій держави. Політичне становище українських земель після Кревської унії.

Тема 3

Державотворчі процеси в період Козаччини та Гетьманщини кінець XVI – XVIII ст.

Формування української національної державності в період Хмельниччини (1648-1657 рр.). Суспільно-політичний устрій Гетьманської України в другій половині XVII-XVIII століть. Знищення російським самодержавством української державності. Адміністративно-судовий устрій Запорізької Січі.

Тема 4

Український національно-визвольний рух XIX ст. в контексті боротьби за українську державність (до 1917 р.).

Суспільно-політичні рухи в українських землях. Соціально-економічний розвиток українських земель. Значення Головної Руської Ради (1848 р.) для відродження української державності. Значення творчості Тараса Шевченка, Михайла Драгоманова, Івана Франка та Лесі Українки для відродження української державності.

Модуль 2
Модуль 2. На шляху до відродження української державності
(XX – поч. XXI ст.).

Тема 5

Ідея української державності в суспільно-політичному житті на початку XX ст.
(1917 - 1921 рр.). Українська державність в 1920–30-х рр.

Державно-правове відродження України в період національної революції 1917-1920 рр. УНР, Українська Держава, УНР періоду Директорії, ЗУНР. Державно-правове будівництво Української Соціалістичної Радянської Республіки (1917-1922). УРСР у 1920-1930ті роки: зміцнення тоталітарного режиму.

Тема 6

Україна і Друга світова війна: нова парадигма.

Початок Другої світової війни. Україна в планах воюючих сторін. Державне будівництво на українських землях у роки Другої світової війни. Створення і діяльність УПА та УГРВ. Наслідки Другої світової війни для України.

Тема 7

Зміни в політичному житті України (др. пол. 50-х – 80-ті рр. XX ст.).

Держава і право УРСР в повоєнний час. УРСР у період «відлиги». Зміцнення тоталітарного режиму в період «застою». Зміни в житті УРСР в період «перебудови» (1985-1991 рр.).

Тема 8

Державотворчі процеси в незалежній Україні (з 1991 р. – до сьогодні).

Державотворчі процеси в перші роки незалежності. Політичні процеси в Україні в 1999-2005 рр. «Помаранчева революція». Суспільно-політичне та економічне життя України у 2005-2010 рр. Україна у 2010-2014 рр. Революція Гідності. Україна в системі міжнародних відносин. Збройна агресія Росії.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<i>Модуль 1. Зародження, становлення та розвиток української державності</i>					
<p>Тема 1. Княжий період українського державотворення.</p> <p>1.Періодизація історії державності на землях України. Основні навчальні та наукові джерела історії державності на землях України.</p> <p>2.Становлення і розвиток державності у східних слов'ян. Політично-правові інститути Київської Русі (IX-XII ст.).</p> <p>3.Галицько-Волинське князівство (XII-XIV ст.). – продовжувач державницьких традицій Київської Русі.</p>	2	<p>Тема 1. Княжий період українського державотворення.</p> <p>1.Періодизація історії державності на землях України. Основні навчальні та наукові джерела історії державності на землях України.</p> <p>2.Становлення українського етносу. Найдавніші державні утворення на землях України.</p> <p>3.Становлення і розвиток державності у східних слов'ян. Політично-правові інститути Київської Русі (IX-XII ст.).</p> <p>4.Галицько-Волинське князівство (XII-XIV ст.). – продовжувач державницьких традицій Київської Русі.</p>	2	<p>Підготувати доповіді на теми: «Оцінка місця і значення Давньоруської держави на тлі європейської і світової історії», «Київська Русь – перша форма української державності».</p>	4

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Тема 2. Державотворчі процеси на українських землях за часів Великого Литовського князівства та Речі Посполитої в XIV - XVI ст.</p> <p>1. Процес входження і становище українських земель у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемантійського.</p> <p>2.Зростання політичної могутності Великого князівства Литовського. Політика литовських князів на українських землях.</p> <p>3.Суспільно-політичний устрій держави. Політичне становище українських земель після Кревської унії.</p>	2	<p>Тема 2. Державотворчі процеси на українських землях за часів Великого Литовського князівства та Речі Посполитої в XIV - XVI ст.</p> <p>1. Процес входження і становище українських земель у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемантійського.</p> <p>2.Зростання політичної могутності Великого князівства Литовського.</p> <p>3.Політика литовських князів на українських землях.</p> <p>4.Суспільно-політичний устрій держави. Політичне становище українських земель після Кревської унії.</p>	2	<p>Підготувати складний план на тему: «Литовсько-Руська держава – третя форма української державності».</p>	6
<p>Тема 3. Державотворчі процеси в період Козаччини та Гетьманщини кінець XVI – XVIII ст.</p> <p>1.Формування української національної державності в період</p>	2	<p>Тема 3. Державотворчі процеси в період Козаччини та Гетьманщини кінець XVI – XVIII ст.</p> <p>1.Формування української національної державності в період</p>	2	<p>Підготувати презентацію на тему: «Богдан Хмельницький – гетьман-державотворець».</p>	6

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Хмельниччини (1648-1657 рр.). 2.Суспільно-політичний устрій Гетьманської України в другій половині XVII-XVIII століть. Знищення російським самодержавством української державності. 3.Адміністративно-судовий устрій Запорізької Січі.</p>		<p>Хмельниччини (1648-1657 рр.). 2.Суспільно-політичний устрій Гетьманської України в другій половині XVII-XVIII століть. Знищення російським самодержавством української державності. 3.Адміністративно-судовий устрій Запорізької Січі.</p>			
<p>Тема 4. Український національно-визвольний рух XIX ст. в контексті боротьби за українську державність (до 1917 р.).</p> <p>1.Суспільно-політичні рухи в українських землях. 2.Значення Головної Руської Ради (1848 р.) для відродження української державності. 3.Значення творчості Тараса Шевченка, Михайла Драгоманова, Івана Франка та Лесі Українки для</p>	2	<p>Тема 4. Український національно-визвольний рух XIX ст. в контексті боротьби за українську державність (до 1917 р.).</p> <p>1.Суспільно-політичні рухи в українських землях. 2.Значення Головної Руської Ради (1848 р.) для відродження української державності. 3.Значення творчості Тараса Шевченка, Михайла Драгоманова, Івана Франка та Лесі Українки для</p>	2	<p>Підготувати презентацію на тему: «Видатні постаті України середини XVII століття», «Декабристський рух в Україні».</p>	6

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
відродження української державності.		відродження української державності.			
<i>Модуль 2. На шляху до відродження української державності (XX – поч. XXI ст.)</i>					
Тема 5. Ідея української державності в суспільно-політичному житті на початку XX ст. (1917 - 1921 рр.). Українська державність в 1920–30-х рр. 1.Державно-правове відродження України в період національної революції 1917-1920 рр. УНР, Українська Держава, УНР періоду Директорії, ЗУНР. 2.Державно-правове будівництво Української Соціалістичної Радянської Республіки (1917-1922). 3.УРСР у 1920-1930ті роки: зміцнення тоталітарного режиму.	2	Тема 5. Ідея української державності в суспільно-політичному житті на початку XX ст. (1917 - 1921 рр.). Українська державність в 1920–30-х рр. 1.Державно-правове відродження України в період національної революції 1917-1920 рр. УНР, Українська Держава, УНР періоду Директорії, ЗУНР. 2.Державно-правове будівництво Української Соціалістичної Радянської Республіки (1917-1922). 3.УРСР у 1920-1930ті роки: зміцнення тоталітарного режиму.	2	Підготувати доповіді на теми: «Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р.». Проведення студентської наукової конференції: «Голодомор в Україні в 1932-1933 роках».	6
Тема 6. Україна і Друга світова війна: нова парадигма.	2	Тема 6. Україна і Друга світова війна: нова парадигма.	2	Есе на тему: «Діяльність Степана Бандери і Романа Шухевича в роки Другої	6

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>1.Початок Другої світової війни. Україна в планах воюючих сторін.</p> <p>2.Державне будівництво на українських землях у роки Другої світової війни.</p> <p>3. Створення і діяльність УПА та УГРВ.</p> <p>4. Наслідки Другої світової війни для України.</p>		<p>1.Початок Другої світової війни. Україна в планах воюючих сторін.</p> <p>2.Державне будівництво на українських землях у роки Другої світової війни.</p> <p>3. Створення і діяльність УПА та УГРВ.</p> <p>4. Наслідки Другої світової війни для України.</p>		світової війни».	
<p>Тема 7. Зміни в політичному житті України (др. пол. 50-х – 80-ті рр. XX ст.).</p> <p>1.Держава і право УРСР в повоєнний час.</p> <p>2.УРСР у період «відлиги».</p> <p>3. Зміцнення тоталітарного режиму в період «застою».</p> <p>4. Зміни в житті УРСР в період «перебудови» (1985-1991 рр.).</p>	2	<p>Тема 7. Зміни в політичному житті України (др. пол. 50-х – 80-ті рр. XX ст.).</p> <p>1.Держава і право УРСР в повоєнний час.</p> <p>2.УРСР у період «відлиги».</p> <p>3. Зміцнення тоталітарного режиму в період «застою».</p> <p>4. Зміни в житті УРСР в період «перебудови» (1985-1991 рр.).</p>	4	Доповідь на тему: «Конституція 1978 року і українська державність».	10
Тема 8. Державотворчі процеси в незалежній Україні (з 1991 р. – до	2	Тема 8. Державотворчі процеси в незалежній Україні (з 1991 р. – до	4	Підготувати доповідь на тему «Місце України в	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>сьогодення).</p> <p>1.Державотворчі процеси в перші роки незалежності.</p> <p>2.Політичні процеси в Україні в 1999-2005 рр. «Помаранчева революція».</p> <p>3.Суспільно-політичне та економічне життя України у 2005-2010 рр.</p> <p>4.Україна у 2010-2014 рр. Революція Гідності.</p> <p>5.Україна в системі міжнародних відносин. Збройна агресія Росії.</p>		<p>сьогодення).</p> <p>1.Розпад СРСР. Декларація про державний суверенітет України. Створення багатопартійної системи.</p> <p>2.Акт проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум 1990 р.</p> <p>3.Вибори Президента. Державне будівництво суверенної України.</p> <p>4.Прийняття Конституції України 1996 р. Політика роззброєння України. Міжнародні і міжконфесійні відносини. «Помаранчева» революція 2004 р. Конституційна реформа. Внутрішня політика Української держави.</p> <p>5. Головні напрями зовнішньої політики. Місце України в сучасному світі.</p> <p>6.Небесна Сотня. Окупація і анексія Росією Криму. Збройна</p>		сучасному світі».	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
		<p>агресія Росії на сході України. 7.Євромайдан. Революція Гідності. Мінські угоди. Угода про асоціацію між Україною і ЄС. 8.Створення Православної Церкви в Україні. Надання Томосу. Особливості розвитку культури.</p>			

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Назва модулю, теми	Вид навчальної роботи						Кількість балів
	відвідування занять	захист домашнього завдання	обговорення матеріалу занять	виконання навчальних завдань	завдання самостійної роботи	тестування	
<i>Модуль 1. Зародження, становлення та розвиток української державності</i>							
Тема 1. Княжий період українського державотворення.	1	1	1	1	1	1	6
Тема 2. Державотворчі процеси на українських землях за часів Великого Литовського князівства та Речі Посполитої в XIV - XVI ст.	1	1	1	1	1	1	6
Тема 3. Державотворчі процеси в період Козаччини та Гетьманщини кінець XVI – XVIII ст.	1	1	1	1	1	1	6
Тема 4. Український національно-визвольний рух XIX ст. в контексті боротьби за українську державність (до 1917 р.) .	1	1	1	1	1	2	7
Поточний контроль							5
<i>Модуль 2. На шляху до відродження української державності (XX – поч. XXI ст.)</i>							
Тема 5. Ідея української державності в суспільно-політичному житті на початку XX ст. (1917 - 1921 рр.). Українська державність в 1920–30-х рр.	1	1	1	1	1	1	6
Тема 6. Україна і Друга світова війна: нова парадигма	1	1	1	1	1	1	6
Тема 7. Зміни в політичному житті України (др. пол. 50-х – 80-ті рр.	1	1	1	1	1	1	6

Назва модулю, теми	Вид навчальної роботи						Кількість балів
	відвідування занять	захист домашнього завдання	обговорення матеріалу занять	виконання навчальних завдань	завдання самостійної роботи	тестування	
XX ст.).							
Тема 8. Державотворчі процеси в незалежній Україні (з 1991 р. - до сьогодні).	1	1	1	1	1	2	7
Поточний контроль							5
Підсумковий контроль	Екзамен						40
Разом							100

Таблиця 6. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

Інформаційні джерела

Основні

1. Гарін В.Б. Історія України: навч. Посібник / В.Б. Гарін. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 345 с.
2. Захарченко П.П. Історія українського права. – К. : Видавничий дім "Освіта України", 2019. – 457 с.
3. Іваненко В.В. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Дніпропетровськ : ДНУ ім. Олесья Гончара, 2016. – 206 с.
4. Історія української державності: підручник у 2-х томах / Борисова О.В., Климов А.О., Т. 1. Давні часи. Середньовіччя. Нова доба. - Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. - 344 с.
5. Історія української культури. Навч. посіб. / За ред. О.Ю.Павлової. – К: Центр учбової літератури, 2012. – 343 с.
6. Історія української культури: курс лекцій / Під заг. ред. С.О. Костишевої. – Київ : НТУУ «КПІ», 2010. – 333 с.
7. Історія української культури: Навчально-методичний посібник для вивчення дисципліни студентами всіх напрямів підготовки за КМСОНП ПУЕТ/ І.М.Петренко, В.В.Сарапин. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 465 с.
8. Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / І. М. Петренко, В. В. Сарапин. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2012. – 506 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.culture.uccu.org.ua/>.
9. Кордон М.В. Історія української культури: навч. пос. – Львів: Магнолія 2006, 2011. – 336 с.
10. Лазарович Л.М. Історія України / Л.М. Лазарович. – Київ : Знання, 2011. – 354 с.
11. Левицька Н.М. Історія України : підручник / Н.М. Левицька. – Київ : Кондор, 2011. – 228 с.

Додаткові

1. Лоза Ю. Історичний Атлас України / Ю. Лоза. – Київ : Мапа, 2015. – 320 с.
2. Петренко С.М. Історія України: навчально-методичний посібник / С.М. Петренко, Л.М. Зенкова, Т.В. Оніпко. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. – 167 с.
3. Швагуляк М. Історичні студії: Українці на роздоріжжях та крутих поворотах історії (друга половина ХІХ- перша половина ХХ ст.) / М. Швагуляк. – Львів: Тріада плюс, 2013. – 345 с.
4. Шейко В.М. Історія української культури: навч. посіб. / В.М. Шейко, В.Я. Білоцерківський. – Київ : Знання, 2010. – 271 с.

Електронні ресурси

1. <https://burshtyn-rada.if.gov.ua/novyny/istorychna-dovidka-pro-etapy-ukrayinskogo-derzhavotvorennya/>
2. <http://mpmr.gov.ua/news/3442/etapi-ukrainskogo-derzhavotvorennya>
3. <https://vin.gov.ua/news/ostanni-novyny/48844-istoriia-ukrainskoi-derzhavnosti-tse-ne-30-rokiv-nezalezhnosti-istoriia-derzhavotvorennia-ukrainy-nalichuie-tysiachi-rokiv>

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Дистанційний курс «Історія українського державотворення», який розміщено в програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ.
- Мультимедійні презентації лекцій у програмі Power Point.